

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-03/21-04/02

URBROJ: 65-21-02

Zagreb, 2. srpnja 2021.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 11. stavka 3. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (Narodne novine, broj 81/13) u prilogu upućujem *Izvešće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća*, koje je dostavljeno predsjedniku Hrvatskoga sabora, aktom od 1. srpnja 2021. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-07/249

URBROJ: 50301-21/32-21-2

Zagreb, 1. srpnja 2021.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća

Na temelju članka 11. stavka 3. Zakona o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima („Narodne novine“, broj 81/13.), dostavlja se Izvješće predsjednika Vlade Republike Hrvatske o održanim sastancima Europskoga vijeća.

U prilogu Izvješća dostavljaju se zaključci Europskoga vijeća iz svibnja i lipnja 2021. i Izjava iz Porta o socijalnim pravima od 8. svibnja 2021.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠĆE O SASTANCIMA EUROPSKOG VIJEĆA videokonferencijama članova Europskog vijeća održanim 25. i 26. veljače te 25. i 26. ožujka, uključujući i sastanak na vrhu država europodručja, neformalnom sastanku čelnika EU-a o socijalnim pitanjima održanom u Portu 8. svibnja te sastancima Europskog vijeća održanim u Bruxellesu 24. i 25. svibnja te 24. i 25. lipnja i sastanku na vrhu država europodručja 25. lipnja

Temeljem Zakona o suradnji Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima (*Narodne novine, broj 81/2013*) **predsjednik Vlade Andrej Plenković** podnosi pisano Izvješće o videokonferencijama članova Europskog vijeća održanim 25. i 26. veljače 2021. te 25. i 26. ožujka 2021., uključujući i sastanak na vrhu država europodručja, o neformalnom sastanku čelnika EU-a o socijalnim pitanjima održanom 8. svibnja 2021. u Portu te o posebnom sastanku Europskog vijeća održanom 24. i 25. svibnja 2021., redovnom sastanku Europskog vijeća održanom 24. i 25. lipnja 2021. i o sastanku na vrhu država europodručja održanom 25. lipnja 2021. u Bruxellesu.

U prilogu Izvješća nalaze se zaključci s formalnih sastanaka Europskog vijeća te relevantne izjave članova Europskog vijeća.

Zagreb, 1. srpnja 2021.

Videokonferencija članova Europskog vijeća, 25. i 26. veljače 2021.

Teme na dnevnom redu:

1. **COVID-19**
2. **Zdravstvo**
3. **Sigurnost i obrana**
4. **Južno susjedstvo**

Prije početka sastanka čelnicima se obratio predsjednik Europskog parlamenta (EP) David Sassoli, koji je osudio tragičan napad u Demokratskoj Republici Kongo na izaslanstvo Svjetskog programa hrane i izrazio sućut Italiji zbog pogibije talijanskog veleposlanika.

U raspravi o **pandemiji bolesti COVID-19**, čelnici su se osvrnuli na do sada učinjeno, pri čemu je iskazana jasna i snažna potpora zajedničkom i koordiniranom djelovanju. Glede cjepiva, predsjednica Europske komisije (EK) Ursula von der Leyen je izvijestila o brojčanim pokazateljima u pogledu proizvodnje, odobrenja, nabave i distribucije cjepiva. Pojasnila je situaciju u UK, SAD-u i Izraelu, uz usporedni prikaz stanja u EU-u. UK je u postupku odobrenja cjepiva bila brža, jer je vlada UK na sebe preuzela pravnu odgovornost od proizvođača, dok je kod odobrenja cjepiva za EU ova odgovornost ostala na proizvođačima. Izrael je poseban slučaj, jer je tamo vlada izravno dala pomoć proizvođačima cjepiva.

Brojni čelnici su naglasili potrebu ubrzanja procesa odobrenja cjepiva te s tim u vezi potrebu za bržom proizvodnjom i isporukom ugovorenih doza cjepiva. Inzistirali su na većoj predvidljivosti isporuka, te su naglasili kako je potrebno od proizvođača zahtijevati da se pridržavaju svojih ugovornih obveza. Naglasak je bio i na mehanizmu transparentnosti, odnosno režimu izvoza cjepiva.

Izazov novih varijanti virusa stvara veliku zabrinutost među državama članicama te je istaknut značaj povećanja kapaciteta sekvenciranja genoma virusa. Predsjednica EK izvijestila je kako posebno uspostavljeni Task Force, predvođen povjerenikom za unutarnje tržište Thierryjem Bretonom, radi na povećanju kapaciteta proizvodnje cjepiva. Pojasnila je i planove vezano za razvoj cjepiva prilagođenih za korištenje protiv novih varijanti virusa.

Ograničenja na unutarnjim granicama EU-a i njihov utjecaj na funkcioniranje jedinstvenog tržišta izazvalo je najviše pažnje u raspravi, jer je izazovnim ocijenjeno postizanje ravnoteže između opreza i ograničenja zbog brzog širenja novih varijanti virusa i prekograničnog kretanja u slobodnom protoku roba i usluga. Neki od čelnika upozorili su na probleme s kojima se suočavaju vozači kamiona te radnici koji svakodnevno prelaze granicu. Više je čelnika istaknulo nužnost poštovanja „zelenih koridora“ i njihova očuvanja, kao i potrebu proporcionalnog odgovora na epidemiološku situaciju.

Oko **digitalnih potvrda**, predsjednica EK izvijestila je kako EK radi na razvoju *gateway* rješenja koje bi omogućilo razmjenu podataka između država članica koristeći digitalno rješenje kompatibilno sa sustavima u EU-27. Takvo bi tehničko rješenje bilo politički neutralno te bi potvrđivalo da li je osoba cijepljena, je li obavila testiranje ili je bolest preboljela.

U kontekstu **globalne solidarnosti**, potvrđena je predanost dijeljenju cjepiva s trećim zemljama kojima je pomoć potrebna, ali i dilema s obzirom na poteškoće u osiguravanju cjepiva za građane EU-a.

Predsjednik Vlade Plenković je kazao kako je Hrvatska u borbi protiv pandemije uspjela sačuvati radna mjesta i osigurati podršku privatnom sektoru. Podsjetio je na godišnjicu prvog slučaja u RH. Iskazao je zabrinutost radi sporosti u isporuci cjepiva, što kreira negativnu atmosferu među građanima. Podržao je napore EK kako bi osigurala da farmaceutske kompanije poštuju svoje obaveze. Pozitivno se osvrnuo na digitalne potvrde jer mogu biti podrška turizmu i ekonomskom rastu. Istaknuo je važnost brzog oporavka i instrumenta *EU sljedeće generacije*. Kazao je da smo žrtve "otmice" cjepiva, zbog čega smo percipirani kao spori, te upozorio da institucije EU-a moraju biti asertivnije. Složio se da je potrebno povećati kapacitete proizvodnje. Podržao je da svaki višak cjepiva ide trećim državama, jer je pandemija globalni problem.

U **raspravi o sigurnosti i obrani**, predsjednik Europskog vijeća (EV) Charles Michel je istaknuo kako je želja EU-a povećati svoju sposobnost i kapacitete za strateško autonomno djelovanje. Pritom je važna bliska suradnja s ključnim partnerima, naročito s NATO-om. Mnogi vide novu američku administraciju kao priliku za obnovu transatlantskih odnosa, što treba iskoristiti. Istovremeno, preuzimanje značajnije uloge od strane EU-a znači i preuzimanje veće odgovornosti. Mnogi su čelnici komentirali da ostvarivanje ovih ambicija nije nekompatibilno suradnji EU-a s NATO-om, već su jači naponi u razvoju sposobnosti EU-a ujedno i od koristi za NATO.

Niz se čelnika referirao i na rad na Strateškom kompasu i definiranje zajedničkih ciljeva EU-a. Istovremeno se radi na unaprjeđenju investicija u području obrane, gdje su se čelnici osvrnuli na Europski obrambeni fond. Mnogi su istaknuli i važnost osnaživanja tehnološke i industrijske osnove te istaknuli opasnosti koje predstavljaju kibernetički i hibridni napadi koji su sve učestaliji te predstavljaju novu prijetnju sigurnosti EU-a.

Čelnicima se obratio GT NATO-a Stoltenberg. U kontekstu pandemije podsjetio je kako vojska pruža značajnu operativnu potporu, primjerice prijevozom opreme i stavljanjem na raspolaganje vojnih bolnica. Glavni je zadatak NATO-a da zdravstvena kriza ne postane sigurnosni izazov. Referirao se na prijetnje koje dolaze iz nekih trećih država, disruptivne tehnologije i klimatske promjene, kao izazove kojima se nitko ne može sam oduprijeti. EU i NATO moraju djelovati zajedno, osnažiti svoje veze, uključujući suradnju sa SAD-om. Pozdravio je napore koje EU ulaže u obranu, što smatra da je dobro za europsku i transatlantsku obranu. Iznio je podatak da više od 90 % građana EU-a živi u državama članicama NATO-a.

Visoki predstavnik Borrell je primijetio kako je ostvaren značajan napredak od kada je EV raspravljao o sigurnosti i obrani 2018. godine, kao što je prva analiza prijetnji, ujedno ističući da nije cilj EU-a zamijeniti NATO. Predsjednica EK se referirala na napore koje EK ulaže kako bi oslovlila problem fragmentacije vojnih sposobnosti, što je jedna od slabosti EU-a. Osvrnula se i na razvoj sustava koji će omogućiti stvaranje zajedničkih vojnih sposobnosti. Spomenula je i PESCO, CARD i Europski obrambeni fond, te istaknula snažan efekt prelijevanja razvoja u ovom području na civilni sektor.

U razmjeni mišljenja s GT NATO-a spomenuto je i pitanje Turske, gdje je Stoltenberg istaknuo kako je NATO u ovom slučaju platforma koja može poslužiti za otvoreni i iskreni dijalog. Važno je redovno adresirati sve zabrinutosti i to činiti na ispravan način. Turska ostaje važan saveznik. Referirao se na napore koje ulaže NATO kako bi se smanjile napetosti. Vezano za veća izdvajanja za obranu, Stoltenberg je naglasio kako je u posljednjim godinama povećan doprinos SAD-a, koji je povećao i svoju prisutnost u Europi, unatoč retorici prethodne administracije. U razmjeni mišljenja mnogi su čelnici podržali Strateški kompas, te su govorili o preuzimanju veće odgovornosti od strane EU-a, kao i važnosti strateške autonomije.

Predsjednik Vlade Plenković pozdravio je ranu raspravu u ovoj fazi mandata institucija oko Strateškog kompasa, što je ocijenio važnim zbog globalnog upravljanja i razvoja kapaciteta. Istaknuo je kompatibilnost s NATO-om, prepoznajući iznesenu činjenicu o tome da 90% građana EU-a živi u NATO državama članicama. Kazao je da je važno jačanje strateške autonomije, posebno u obrani, ali i na području zdravlja i cjepiva, kao i jačanje kapaciteta misija i operacija EU-a koje djeluju u globalnim uvjetima. Istaknuo je da je potrebno raditi na jačanju otpornosti i kapaciteta EU-a. Informirao je o nabavci borbenih zrakoplova u RH, što je ulog u jačanje vlastitih ali i zajedničkih kapaciteta. Važno je odrediti ambicije EU-a te zatim raditi na provedbi, pri čemu treba ostati usidren u zajedničkim sposobnostima s NATO-om i jačati transatlantski savez. Poručio je da smo kao EU važniji globalno samo ako smo zajedno jači.

Vezano za **Južno susjedstvo**, visoki predstavnik Borrell je govorio o dramatičnoj situaciji u zemljama tog područja. Referirao se na gospodarske izazove i utjecaj klimatskih promjena upozorivši kako svi oni imaju potencijalne učinke i na EU. Referirao se i na niz elemenata iz Zajedničke komunikacije EK i EEAS-a o Južnom susjedstvu. Nije bilo duže rasprave među čelnicima, samo su se neki od njih osvrnuli na Komunikaciju i pozvali na mobilizaciju slijedom iznesenih prijedloga. Niz je čelnika istaknuo poveznicu s migracijskom politikom i vraćanjima, pri čemu je predsjednica EK podsjetila na novi Pakt o migracijama i azilu.

Videokonferencija članova Europskog vijeća, 25. i 26. ožujka 2021.

Teme na dnevnom redu:

1. COVID-19
2. Jedinствeno tržište, industrijska politika, digitalne tehnologije i gospodarstvo
3. Istočno Sredozemlje
4. Rusija

Članovima EV se prije početka rasprave tradicionalno obratio PEP David Sassoli.

Rasprava čelnika se u najvećoj mjeri fokusirala na **pandemiju bolesti COVID-19**. Čelnici su razmijenili informacije o epidemiološkoj situaciji, koja se u to vrijeme pogoršavala kao posljedica širenja zaraznijih varijanti virusa. Izrazili su potrebu za povećanjem proizvodnje cjepiva, kao i većeg oslonca na proizvođače cjepiva. Referirali su se na globalnu solidarnost i potrebu jačanja globalnog odgovora kroz operacionalizaciju mehanizma za podjelu cjepiva.

Predsjednica EK je čelnicima predstavila podatke o isporučenim i iskorištenim dozama cjepiva, kao i plan isporuka za drugi kvartal ove godine. Istaknula je problem s nepoštovanjem ugovornih obveza AstraZeneca. Oko pitanja mehanizma za odobrenje odnosno transparentnosti izvoza cjepiva iz EU-a, von der Leyen je rekla kako je on pokazao da je do sada iz EU-a izvezeno 77 milijuna doza cjepiva prema 33 različite treće zemlje, što potvrđuje otvorenost EU-a prema svijetu. Ova transparentnost ujedno je poziv drugim državama koje proizvode cjepivo da budu otvorene kao EU.

Nekoliko je čelnika u raspravi oslovilo pitanje mehanizma za odobrenje izvoza podržavši transparentnost u proizvodnom lancu i pozivajući na pažljivo postupanje, bez ugrožavanja globalnog lanca opskrbe. EK je izvijestila kako je u razgovorima s AstraZenecom obeshrabrila ovog proizvođača da cjepivo izvozi iz EU-a dok nije ispunio svoje obveze isporuke prema DČ EU-a. SAD za sada ne izvozi cjepivo, međutim, prepoznaje značaj otvorenih lanaca opskrbe.

Najosjetljivija je bila tema **raspodjele cjepiva među državama članicama**, kojoj je posvećeno najviše vremena u raspravi, posebice nakon što ranije nije bio postignut dogovor na Upravljačkom odboru o raspodjeli 10 milijuna doza BioNTech/Pfizer cjepiva čija je isporuka prenesena iz trećeg i četvrtog kvartala na drugi kako bi se dostigli ciljevi procjepljivanja (*posebice nakon ozbiljnog kašnjenja u dostavama AstraZeneca cjepiva*).

Predsjednik Vlade Plenković je tijekom rasprave u nekoliko navrata upozorio da pitanje pravedne raspodjele cjepiva među državama članicama nije tehničko, već izrazito političko pitanje te je naglasio važnost strateškog razgovora čelnika koji će uzeti u obzir zajedničke ciljeve EU-a (stjecanje kolektivnog imuniteta, osiguravanje gospodarskog oporavka). PVRH Plenković se založio da čelnici u svojoj izjavi nakon ovog sastanka daju konkretne političke smjernice u vezi načela za razdiobu cjepiva, što bi COREPER-u, na čijem se daljnjem

angažmanu inzistiralo tijekom rasprave, moglo olakšati daljnji rad i odlučivanje. Pritom Hrvatska ne dovodi u pitanje temeljno pro-rata načelo raspodjele cjepiva, već je fokusirana isključivo na raspodjelu 10 milijuna doza cjepiva Pfizer koja bi trebala dovesti do poboljšanja situacije u onim državama članicama u kojima dostava cjepiva ozbiljno kasni. Nakon intervencije PVRH Plenkovića i dugotrajne rasprave, u konačnici je dogovoreno da se pitanje uputi na rješavanje COREPER-u, gdje je kasnije postignut dogovor (*30 posto za države koje imaju manjak cjepiva, 70 posto po načelu pro rata među članicama, razmjerno broju stanovnika*), a Hrvatska osigurala dodatnih 747 tisuća doza cjepiva Pfizer/BioNTech do kraja lipnja.

U nastavku je spomenuto pitanje **digitalnih COVID potvrda** s naglaskom na potrebu žurnog postupanja unutar EU-a. Predsjednica EK je informirala o uspostavi tehničkih rješenja za izdavanje digitalnih COVID potvrda, kako bi sustavi bili spremni povezati se na EU gateway koji razvija EK.

Pored teme pandemije bolesti COVID-19, spomenuta je situacija u **Bjelarus**.

Tema **Rusije** bila je kratko oslovljena, pri čemu je PEV Michel samo izvijestio čelnike o sadržaju telefonskog razgovora s ruskim predsjednikom Vladimirom Putinom. Dogovoreno je da će se strateška rasprava o Rusiji održati na nekom od sljedećih sastanaka EV-a.

Raspravljalo se i o **Turskoj**, te otvorenim pitanjima koje ta država ima u odnosima s nekim državama članicama (nezakonito bušenje, kršenje UN rezolucija, migracije, incidenti u području Sjevernog Cipra).

Rasprava o **jedinstvenom tržištu i digitalnoj tehnologiji** također je bila kratka, nekoliko je država članica skrenulo pažnju na pitanje strateške autonomije.

U nastavku je putem videokonferencije održan i **sastanak na vrhu država europodručja** u proširenom formatu. Predsjednica Europske središnje banke (ESB) Christine Lagarde dala je pregled ekonomske situacije u EU-u, te prezentaciju vezano za međunarodnu ulogu eura istaknuvši da je ova uloga donekle oslabila kao posljedica financijske krize te da euro trenutno predstavlja 19% međunarodnih transakcija. Pojasnila je razlike između tržišta duga koja su unutar EU-a još uvijek fragmentirana i istaknula važnost instrumenta *EU sljedeće generacije*. Tržišta kapitala nisu duboka i likvidna kao tržište u SAD-u, što povećava značaj Ekonomske i monetarne unije. Utvrdila je kako zeleno financiranje može predstavljati prednost za EU i za jačanje eura, jer bi euro mogao postati standard za globalna tržišta. U području digitalnog, naglasila je potrebu za unaprjeđenjem prekograničnih plaćanja, koja trebaju biti jeftinija i sigurnija. Predsjednik Euroskupine govorio je o važnosti oporavka i izgradnje otpornosti te o ulozi eura.

Na kraju, čelnicima se video-vezom obratio **predsjednik SAD-a Joe Biden**. Glavne poruke koje je prenio odnosile su se na pandemiju bolesti COVID-19, gdje je Biden pozvao na zajednički rad na izgradnji bolje pripravnosti u kontekstu globalne zdravstvene sigurnosti. SAD želi ponovno biti lider u području klime i voditi svojim primjerom. Biden je potvrdio

nepovratnu predanost poštovanju Pariškog sporazuma i najavio je postavljanje ambicioznih standarda do 2030. Pozvao je na zajednički rad na pripremi za COP 26 u Glasgowu. U odnosu na globalnu ekonomiju, istaknuo je kako SAD i EU trebaju unaprijediti svoju konkurentnost, a kao konstruktivno djelovanje istaknuo je postizanje dogovora o ukidanju tarifa na uvoz iz EU-a u SAD. Izrazio je predanost radu na globalnom, robusnom poreznom režimu u digitalnom području. Pozvao je na postavljanje pravila i standarda u odnosu na tehnologije u nastanku u digitalnom svijetu. Budući da svijet klizi prema opasnosti totalitarizma, što je jedan od ključnih izazova našeg vremena, založio se da EU i SAD rade zajedno u globalnim okvirima.

Neformalni sastanak čelnika EU-a o socijalnim pitanjima u Portu, 8. svibnja 2021.

Neformalni sastanak u Portu uključivao je i konferenciju s dionicima na visokoj razini 7. svibnja, gdje je rasprava bila podijeljena na tri panela.

Predsjednik Vlade Plenković sudjelovao je na panelu „Zapošljavanje i radna mjesta“, tijekom kojeg je naglasio utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na EU, njezino stanovništvo, društvo i gospodarstvo. Podsjetio je da će oporavak EU-a kao cjeline biti moguć tek kada ga postignu sve države članice. PVRH Plenković je izrazio podršku instrumentima i politikama EU-a koji su usmjereni na osnaživanje tržišta rada, zaštitu i kreiranje radnih mjesta te poveznicu s važnim elementima oporavka u obliku digitalne i zelene tranzicije. Sve navedeno čini važnu polugu oporavka i jačanja socijalne kohezije EU-a.

Sljedećeg dana, na **neformalnom sastanku čelnika o socijalnim pitanjima**, održana je rasprava o europskom socijalnom modelu i provedbi Europskog stupa socijalnih prava, s naglaskom na oporavku, obrazovanju, vještinama, stvaranju radnih mjesta i poboljšanju njihove kvalitete, borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti.

U studenom 2017. godine, u Gothenburgu, je održan Socijalni summit, kojom prilikom je usvojen proglas o Europskom stupu socijalnih prava s tri tematske cjeline: jednake mogućnosti i ravnopravan pristup tržištu rada; pravični uvjeti rada; socijalna zaštita i uključenost. On također sadrži 20 načela koja služe kao vodilja u kreiranju socijalne politike te su ključna za pravedna i funkcionalna tržišta rada i sustave socijalne skrbi.

Temeljem navedenih načela kreiran je pregled socijalnih pokazatelja, lista indikatora prema kojima se kroz Europski semestar procjenjuje napredak država članica u pojedinim područjima. U ožujku ove godine, EK je objavila Akcijski plan za provedbu Europskog stupa socijalnih prava u kojem identificira prioritetne akcije te predlaže zajedničke ciljeve na razini EU-a koji bi se trebali realizirati do 2030., čime bi se pridonijelo dobrobiti građana i osigurala konkurentnost gospodarstva EU-a.

Rasprava o navedenim pitanjima pokazala je da čelnici drže kako je europski socijalni model za vrijeme pandemije bolesti COVID-19 pokazao svoju vrijednost, a Europski stup socijalnih prava identificiran je kao jedan od temeljnih elemenata oporavka. Čelnici su se složili da će njegova provedba ojačati napredak prema digitalnoj, zelenoj i pravednoj tranziciji te doprinijeti postizanju socijalne i gospodarske konvergencije, kao i prevladavanju demografskih izazova. Potvrdili su predanost radu na izgradnji socijalne Europe te naglasili da Europa mora biti kontinent socijalne kohezije i blagostanja. Složili su se da će provedba načela Europskog stupa socijalnih prava biti ključna za stvaranje brojnijih i boljih radnih mjesta u okviru uključivog oporavka.

Socijalna dimenzija, socijalni dijalog i aktivna uključenost socijalnih partnera oduvijek su bili u središtu visoko konkurentnog socijalnoga tržišnoga gospodarstva, te je potvrđena predanost jedinstvu i solidarnosti, kao i osiguravanje jednakih mogućnosti za sve.

Pozdravljeni su ciljevi EU-a u pogledu radnih mjesta, vještina i smanjenja siromaštva te revidirani pregled socijalnih pokazatelja. Istaknuta je važnost obrazovanja i vještina te zelene i digitalne tranzicije, koja će građanima pružiti velike mogućnosti, ali i donijeti brojne izazove, za koje će biti potrebna veća ulaganja u obrazovanje, strukovno osposobljavanje, cjeloživotno učenje, usavršavanje i prekvalifikaciju. Sve promjene povezane s digitalizacijom, umjetnom inteligencijom, radom na daljinu i ekonomijom platformi zahtijevat će posebnu pozornost kako bi se ojačala prava radnika, sustavi socijalne sigurnosti te sigurnost i zdravlje na radu.

Čelnici su potvrdili predanost smanjenju nejednakosti, borbi protiv socijalne isključenosti i suzbijanju siromaštva te usmjerenosti na borbu protiv siromaštva djece i uklanjanje rizikâ od isključenosti kojima su izložene osobito ranjive društvene skupine, kao što su nezaposleni, stariji, te osobe s invaliditetom i beskućnici. Dogovorili su da će pojačati napore u borbi protiv diskriminacije i aktivno raditi na uklanjanju rodnih razlika u zapošljavanju, plaćama i mirovinama te na promicanju ravnopravnosti i pravednosti za svakog pojedinca u društvu, u skladu s temeljnim načelima EU-a. Dogovoreno je poseban prioritet staviti na potrebe mladih, koji su negativno pogođeni krizom, jer je ona poremetila njihovo sudjelovanje na tržištu rada i narušila planove za obrazovanje i osposobljavanje. Sve navedene poruke reflektirane su i u „Izjavi iz Porta“.

Predsjednik Vlade Plenković pozdravio je činjenicu da su se čelnici susreli uživo, naglasivši važnost otvorene rasprave koje pružaju osobni susreti. Nezabilježeni izazovi s kojima smo suočeni (pandemija, gospodarska kriza kao njezina posljedica, pritisak migracijskih tokova, demografski izazovi te brojni drugi globalni izazovi) zahtijevaju usredotočenost i posvećenost te, iznad svega, ujedinenost. Europa se treba nastaviti oslanjati na svoje vrijednosti, poput europskog socijalnog modela, te ih nastaviti jačati i štititi. PVRH Plenković je kazao da ovaj sastanak pruža mogućnost da države članice osvijeste postignuto, potvrde predanost zajedničkim vrijednostima i ciljevima te rasprave izazove, a da istovremeno nitko ne bude izostavljen.

Održana je i videokonferencija lidera s indijskim premijerom Narendrom Modijem, tijekom koje su čelnici EU-a izrazili punu solidarnost s Indijom zbog širenja novog vala zaraze bolešću COVID-19. Na razini EU-a mobilizirana je oprema za hitne situacije (kisik, respiratori i lijekovi) u vrijednosti od više od 100 milijuna eura. Istaknuto je da EU i Indija podupiru univerzalan, siguran, pravedan i cjenovno pristupačan pristup cjepivima, dijagnozi i liječenju bolesti COVID-19. Usvojena je i zajednička izjava koja identificira glavna područja suradnje – izgradnja globalne zdravstvene pripravnosti i otpornosti; zaštita planeta i promicanje zelenog rasta, poticanje uključivog rasta kroz trgovinu, povezivost i tehnologiju, nastojanja prema stvaranju sigurnijeg i više demokratski razvijenog svijeta. Tijekom rasprave, PVRH Plenković izrazio je solidarnost Hrvatske i dao snažnu podršku Indiji u njezinoj borbi s pandemijom bolesti COVID-19, kao i svoju potporu utvrđenim prioritetnim područjima suradnje s EU-om.

Posebni sastanak Europskog vijeća, Bruxelles, 24. i 25. svibnja 2021.

Teme na dnevnom redu:

- 1. COVID-19**
- 2. Klimatske promjene**
- 3. Bjelarus**
- 4. Ruska Federacija**
- 5. Ujedinjena Kraljevina**
- 6. Bliski istok**
- 7. Mali**

Prije formalnog početka sastanka, članovima EV-a se, kao što je to uobičajeno, obratio PEP Sassoli te je izrazio zadovoljstvo zbog napretka u gospodarskom oporavku. Međutim, Europa je izložena novim prijetnjama i mora govoriti jednim snažnim glasom. Kao primjer najnovijeg izazova naveo je događaje u Bjelarus i prisilno slijetanje civilnog zrakoplova jedne od država članica EU-a. Istaknuo je kako odgovor EU-a mora biti snažan, jedinstven i brz, a odgovorni za taj incident prozvani i kažnjeni bez oklijevanja. EU mora pokazati da nije „tigar od papira“, već da djeluje čvrsto i odlučno u zaštiti svojih interesa.

PEP Sassoli je istaknuo važnost ispunjavanja svih obveza u okviru Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama te naglasio kako EP aktivno djeluje u okviru svojih nadležnosti. Podsjetio je kako su zaključci EV-a politički dogovor između država članica i premda EP u to nije izravno uključen, njegova uloga se ne smije zanemariti, niti se od njega treba očekivati da mehanički potvrđuje odluke Vijeća. Kao što je odigrao konstruktivnu ulogu prigodom dogovora o Višegodišnjem financijskom okviru, EP je spreman isto to učiniti u konačnom dogovoru o zakonodavnom okviru za borbu protiv klimatskih promjena. Pritom zelena tranzicija mora biti pravedna, socijalno osjetljiva i voditi računa o zaštiti zaposlenih.

Na temu pandemije bolesti COVID-19, izrazio je zadovoljstvo postignutim u traženju rješenja za nesmetano kretanje ljudi, što je bitno za građane, turističku industriju i ukupni gospodarski oporavak. EP smatra da digitalne potvrde EU-a ne smiju biti diskriminatorne i moraju sadržavati samo neophodne podatke. Naglasio je važnost cijepljenja što većeg broja građana EU-a. Također, potrebno je razmišljati i izvan granica EU-a te učiniti cjepivo dostupnim svima koji ga trebaju. On smatra da EU ima posebnu ulogu u izvozu cjepiva i donacijama njegovih viškova državama s nerazvijenim gospodarstvima i onima u razvoju.

PEP Sassoli je također oslovio situaciju s ilegalnim migracijama na Sredozemlju, na zapadnobalkanskoj ruti te u talijanskim i francuskim Alpama. Glede toga naglasio je da je prva i najvažnija dužnost spašavanje života. Smatra da treba uspostaviti „humanitarne koridore“, u suradnji s Visokim povjerenikom UN-a za izbjeglice, te uspostaviti europski sustav za

preseljenje i premještanje. Naglasio je kako se radi o ljudima koji svojim znanjima i vještinama mogu značajno doprinijeti obnovi naših društava pogođenih pandemijom i demografskim padom. Založio se za izradu cjelovite europske politike migracija.

COVID-19

Na početku sastanka EV-a, PEK von der Leyen dala je pregled trenutačnog stanja u borbi protiv pandemije bolesti COVID-19 i dinamike cijepljenja. Najnoviji rezultati su dobri i razlog za optimizam glede dolazeće ljetne sezone. Istaknula je važnost usklađenog djelovanja u ponovnom otvaranju granica država članica. Smatra da unatoč ohrabrujućim i dobrim rezultatima moramo ostati na oprezu i pomno pratiti eventualni razvoj novih varijanti virusa te biti spremi odgovoriti na njih u najkraćem vremenu. Potrebno je nastaviti prikupljati što više podataka te ostati usmjeren na proizvodnju i distribuciju cjepiva.

Navela je da će se do kraja svibnja u EU-u iskoristiti 245 milijuna doza cjepiva, što znači da je 46% odrasle populacije u EU-u primilo najmanje jednu dozu cjepiva. U drugoj polovici godine očekuje se da će države članice EU-a imati na raspolaganju još 900 milijuna doza cjepiva. Do kraja svibnja očekuje se da će Europska agencija za lijekove (EMA) odobriti Pfizer cjepivo za djecu starosti 12-15 godina. Također se očekuje da će Moderna do kraja lipnja zatražiti odobrenje za korištenje svojeg cjepiva za djecu ove dobi.

EV je pozdravio postignuti dogovor o digitalnoj COVID potvrdi i pozvao na njegovu brzu primjenu. Kao idući korak, koji će olakšati slobodno kretanje ljudi u EU-u, važno je revidirati preporuke Vijeća za putovanja unutar EU-a, kao i preporuke glede neesencijalnih putovanja. Bitan je usklađeni pristup država članica u pripremi za ljeto.

Nabava i isporuka cjepiva putem COVAX-a, instrumenta pomoći u osiguravanju cjepiva svim trećim državama kojima je potrebno, ne ide planiranim dinamikom. Predsjednica EK je izvijestila da je dosad osigurano 16 milijuna od planiranih dvije milijarde doza cjepiva. Plan je da EU do kraja godine osigura 100 milijuna doza cjepiva za nečlanice EU-a, putem COVAX-a ili europskog sustava za podjelu (donacije) cjepiva. Bitno je pojačati napore u tom području, jer se na globalnu pandemiju može učinkovito odgovoriti samo globalnim pristupom i masovnim cijepljenjem.

Klimatske promjene

O klimatskim promjenama održana je kratka rasprava, koja je pokazala podjelu među ambicioznijim državama članicama i onima koje ukazuju na velike financijske troškove predviđenih mjera i reformi, što podrazumijeva i pripremu bolje sektorske analize učinka kao i jasnoću u korištenju svih mehanizama, programa i instrumenata EU-a u potpori naporima država članica na nacionalnoj razini.

EV je potvrdio svoje zaključke od 10. i 11. prosinca 2020. te pozdravio dogovor suzakonodavaca o Propisu o klimi. Pozvao je EK da predstavi svoj zakonodavni paket zajedno s dubinskim ispitivanjem učinka na okoliš, gospodarstvo i društvo na razini država članica.

Države članice posebno su pozdravile povratak SAD-a Pariškom sporazumu, što zajedničkoj borbi protiv klimatskih promjena daje novi globalni zamah. Naglašeno je da to treba što je više moguće iskoristiti u pripremama Konferencije UN-a o klimatskim promjenama (COP 26), u Glasgowu 31. listopada.

Vanjski odnosi

U dijelu o vanjskim odnosima, raspravljene su sljedeće teme: potreba snažnog odgovora EU-a na prisilno spuštanje zrakoplova irskog zračnog prijevoznika (Ryanair) u Bjelarus; aktualna situacija u Ruskoj Federaciji; situacija na Bliskom istoku, nakon uspostavljenog primirja između Izraela i palestinskih snaga u pojasu Gaze; situacija u Maliju.

Čelnici su ujedno upoznati s trenutačnim stanjem odnosa s Ujedinjenom Kraljevinom.

Bjelarus

Države članice snažno su osudile djelovanje Bjelarus protiv civilnog zrakoplova Ryanaira i prisiljavanja istog da 23. svibnja napusti redovan pravac leta na liniji Atena – Vilnius, te sleti u glavni grad Bjelarus, Minsk. Tim činom bez presedana, koji ima elemente zračnog piratstva, ugrožena je sigurnost putnika u zrakoplovu, a po slijetanju, dvoje putnika, Roman Prataševič i Sofia Sapega, je prisilno zadržano i nije im omogućen nesmetan nastavak putovanja.

Predsjednik Vlade Plenković je u raspravi osudio prisilno prizemljenje civilnog zrakoplova Ryanaira, kao i nedopustiv potez bjeloruskih vlasti, te je zajedno s ostalim čelnicima pozvao na pokretanje međunarodne istrage.

EV je u svojim zaključcima zatražio da se odmah puste na slobodu uhićeni Roman Prataševič i Sofia Sapega. Pozvao je Međunarodnu organizaciju za civilno zrakoplovstvo (ICAO) da žurno istraži taj incident, kojeg EU smatra neprihvatljivim. Također je pozvao na proširenje lista sankcija, kako glede dodatnog broja osoba iz Bjelarus, tako i proširenjem na ciljane gospodarske sankcije. EV je pozvao sve zračne prijevoznike iz EU-a da izbjegavaju zračni prostor Bjelarus. Vijeće je pozvano da usvoji potrebne mjere kako bi se zabranilo zrakoplovima iz Bjelarus da koriste zračni prostor EU-a i zračne luke država članica.

Ruska Federacija

EV je održao stratešku raspravu o Rusiji. Osudio je ruske nezakonite, provokativne i ometajuće aktivnosti usmjerene protiv EU-a i država članica koje imaju i šire implikacije. Tijekom rasprave, naglašena je važnost usklađenog djelovanja država članica i pune međusobne solidarnosti, osobito kad je riječ o državama susjedima Rusije.

Dijalog s Rusijom je potreban, posebno o globalnim temama od obostranog interesa, poput klimatskih promjena, i o područjima u kojima Rusija ima snažnu prisutnost. Istodobno EU mora inzistirati na svojim načelima i vrijednostima te se suprotstavljati Rusiji kad god ih ona ugrožava.

Predsjednik Vlade Plenković je u raspravi izložio geostrateško viđenje položaja i ponašanja Rusije i ruskih vlasti. Smatra da je u interesu EU-a da Rusiji pristupi na sveobuhvatan ali snažan način, vodeći računa o ruskoj ulozi u europskom susjedstvu.

EV je u svojim zaključcima potvrdio pet načela kao osnovnu odrednicu daljnjeg djelovanja. To su: 1) puna provedba sporazuma iz Minska; 2) jačanje odnosa s državama Istočnog partnerstva te Srednje Azije; 3) jačanje otpornosti EU-a na ruske aktivnosti u različitim sektorima, od energetske sigurnosti do hibridnih prijetnji i komunikacije; 4) selektivni angažman s Rusijom na području vanjske politike; 5) angažirani kontakti s civilnim društvom u Ruskoj Federaciji. Od Europske komisije i Visokog predstavnika za vanjsku i sigurnosnu politiku zatraženo je, do lipnja, predstavljanje posebnog analitičkog izvješća o stanju odnosa EU-a i Rusije.

Bliski istok

EV je u svojim zaključcima pozdravio prekid vatre između Izraela i palestinskih snaga u području Gaze. EU će nastaviti aktivno raditi s međunarodnim partnerima na obnovi mirovnog procesa, na crti koncepta dvije države.

Mali

EV je u svojim zaključcima snažno osudio otmicu predsjednika tranzicijskog tijela Malija i predsjednika Vlade te je pozvao da se smjesta puste na slobodu. EU je spreman razmotriti posebne mjere protiv političkih i vojnih lidera koji su zapreka mirnoj tranziciji Malija.

Ujedinjena Kraljevina

EV je u svojim zaključcima pozdravio stupanje na snagu Sporazuma o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine, 1. svibnja 2021. godine. Zajedno sa Sporazumom o povlačenju i njegovim protokolima, on čini okvir novih odnosa i ti sporazumi trebaju se dosljedno i učinkovito provoditi.

Odnosi EU-a i UK ostaju od velike važnosti i u obostranom interesu te ne smiju ni u jednom trenutku narušavati integritet jedinstvenog tržišta EU-a, carinske unije i autonomnosti Unije u donošenju odluka. Činjenica je da UK koja više nije država članica ne može imati ista prava i uživati iste pogodnosti kao članice EU-a.

EV je pozvao EK da osigura punu provedbu postignutih sporazuma, uključujući u područjima ribarstva, prava EU građana i jednakih prilika. Vijeće će nastaviti pratiti provedbu oba sporazuma i odlučeno je nastaviti djelovati jedinstveno u odnosima s UK i poštovanju ugovornih obveza.

Redovni sastanak Europskog vijeća, Bruxelles, 24. i 25. lipnja 2021.

Teme na dnevnom redu:

- 1. COVID-19**
- 2. Ekonomski oporavak**
- 3. Migracije**
- 4. Turska**
- 5. Rusija**
- 6. Libija**
- 7. Bjelarus**
- 8. Sahel**
- 9. Etiopija**
- 10. Kibernetička sigurnost**

Neposredno prije početka formalnog sastanka EV-a održan je radni ručak s Glavnim tajnikom Ujedinjenih naroda (GT UN) Antoniom Guterresom. Čelnici su mu čestitali na reizboru na još jedan petogodišnji mandat, koji će započeti 1. siječnja 2022. Razmijenjena su mišljenja o globalnim temama i izazovima, poput klimatskih promjena, pandemije bolesti COVID-19 i održivog razvoja, kao i o geopolitičkim temama. GT UN-a je upozorio da, iako trenutno u svijetu nema velikog rata, brojni lokalni sukobi, poput onih u Libiji, Somaliji, Gorskom Karabahu i Sahelu, imaju destabilizirajući učinak i traže usklađeno i aktivno djelovanje međunarodne zajednice. Rastuće nejednakosti u razvoju i dohotku drugi su veliki problem, jer osim svoje negativne socijalne dimenzije generiraju ilegalne migracije i imaju destabilizirajući učinak na sigurnost pojedinih regija. EU ima veliku ulogu u osiguravanju globalne stabilnosti i razvoja, a da bi je mogla u potpunosti ispuniti potrebno je nastaviti jačati povjerenje građana u njezine institucije.

Globalna uloga EU-a dolazi do izražaja, primjerice, u distribuciji cjepiva protiv bolesti COVID-19 onim dijelovima svijeta koji zbog financijskih i drugih razloga ne mogu doći do potrebnih količina; do kraja godine, EU će donirati više od 100 milijuna doza cjepiva. To je jedan u nizu primjera kako globalni problemi nalažu globalna rješenja. Među takvim izazovima na koje EU mora pronaći učinkovite odgovore ističe se i sigurnost kibernetičkog prostora. Države članice istakle su i važnost nastavka UN reformi, uključujući i reformu Vijeća sigurnosti.

Predsjednik Vlade Plenković govorio je o važnosti multilateralizma za rješavanje bitnih pitanja i promicanje interesa EU-a. Ukazao je na činjenicu da države članice EU-a djeluju u UN-u kroz tri regionalne skupine i to je komparativna prednost koju treba dodatno iskoristiti.

Založio se za širenje suradnje sa SAD-om korištenjem multilateralnog okvira. Čestitao je GT UN-a na postizanju ravnoteže spolova unutar svog tima.

Predsjednik EP-a Sassoli u svom je uobičajenom izlaganju stavio naglasak na borbu protiv pandemije bolesti COVID-19 izrazivši zadovoljstvo zbog boljih epidemioloških podataka i postupka cijepljenja. Vjeruje da će to, zajedno sa širokim korištenjem digitalnih COVID potvrda, omogućiti dobru turističku sezonu i normalno kretanje ljudi. No da bi to bilo održivo, od najveće je važnosti nastaviti s cijepljenjem građana, ostati oprezan glede novih varijanti virusa i nastaviti usklađenu i blisku suradnju među državama članicama. Posebno je istaknuo važnost zajedničke zdravstvene politike, koja je u interesu svih građana EU te očekuje da će se to tome temeljito raspravljati u okviru Konferencije o budućnosti Europe.

PEP Sassoli je govorio i o nacionalnim planovima oporavka - njihovu izradu ocijenio je kao „zajednički napor institucija i država članica EU-a“. Nakon usvajanja nacionalnih planova oporavka potrebna je njihova temeljita provedba, kako bi se u potpunosti iskoristio njihov potencijal. Usporedno s jačanjem zelene i digitalne komponente, treba voditi računa i o socijalnoj dimenziji te uzeti u obzir potrebe i interese radnika. Založio se za smanjivanje siromaštva i nejednakosti te dostojanstvo za sve kroz pošteno plaćeni rad. Upozorio na važnost očuvanja demokratskih vrijednosti EU-a, koje su izložene stalnim kušnjama i izazovima. Uvjeren je da će EU zadržati svoju globalnu snagu i značenje samo ako se zna nositi s tim izazovima.

Predsjednik Vlade Portugala Antonio Costa izvijestio je o postignućima u proteklih šest mjeseci portugalskog predsjedanja Vijećem EU. Izdvojio je zajedničku borbu protiv pandemije bolesti COVID-19, nabavku cjepiva i planove cijepljenja, dogovor o međusobnom priznavanju testova i usklađeno djelovanje država članica. Govorio je o uspješnosti izrade nacionalnih planova oporavka i jačanju predanosti provedbi europskog stupa socijalnih prava odnosno dokumentu „Socijalna obveza iz Porta“, usvojenom na sastanku lidera u Portu. Izrazio je žaljenje što nije postignuto više u procesu proširenja EU-a i što tijekom portugalskog predsjedanja nisu otvoreni pristupni pregovori s Albanijom i Sjevernom Makedonijom.

Predsjednik Vlade Slovenije Janez Janša zahvalio je Portugalu na dobrom predsjedanju u teškim i izazovnim okolnostima. Slovenija od 1. srpnja 2021. od Portugala preuzima predsjedanje Vijećem EU-a. Kao prioritete slovenskog predsjedanja izdvojio je izgradnju otpornosti na krize i njihovu prevenciju, kibernetičku sigurnost te završetak rada na zdravstvenoj uniji. Najavio je da će početkom listopada EU održati sastanak na vrhu s državama zapadnog Balkana, a u prosincu s državama Istočnog partnerstva.

COVID-19

Predsjednica EK von der Leyen izvijestila je o dinamici korištenja cjepiva – državama članicama EU ukupno je isporučeno 424 milijuna doza cjepiva, od čega je iskorišteno 346 milijuna. Nove značajne količine cjepiva bit će isporučene u drugom dijelu godine. U odrasloj populaciji EU, 60% građana primilo je najmanje jednu dozu cjepiva, a njih 40% dvije doze. To je bitno pridonijelo poboljšanju epidemiološke slike. Predsjednica EK upozorila je na nove varijante virusa, od čega bi do kraja kolovoza 90% novih slučajeva mogao biti delta soj. On se

Iako prenosi, no dvostruka doza cjepiva pruža zaštitu od njega. Digitalne COVID potvrde EU veliki su uspjeh, a dosad ih je počelo koristiti 17 država članica.

Države članice raspravljale su o dosad stečenim iskustvima u borbi protiv pandemije. EK će nastaviti sa sustavnom izradom izvješća o naučenim lekcijama. Naglašeno je da iduća velika kriza možda neće biti zdravstvene naravi, no dosad zajednički stečena iskustva mogu biti korisna i za takve situacije. EU mora biti spreman za različite scenarije.

Države članice posebno su istakle važnost nastavka testiranja, cijepljenja što većeg broja ljudi, te globalne solidarnosti. Niz čelnika naglasio je potrebu koordiniranog pristupa među državama članicama i stalnu razmjenu informacija. Pojedini čelnici su izrazili zabrinutost jer neke države članice koriste i cjepiva koja nisu odobrena na razini EU-a te za koje nema znanstvenog dokaza da su učinkovita protiv novih varijanti virusa. Naglašena je potreba ubrzavanja postupka cijepljenja radi daljnjeg otvaranja država članica i omogućavanja slobodnog kretanja ljudi. Činjenica da je pandemija u velikoj mjeri stavljena pod kontrolu nipošto ne znači da se možemo opustiti. Pojedini čelnici su upozorili da se zbog odbijanja cjepiva od strane dijela pučanstva očekuje daljnje širenje novih varijanti virusa. Zato je od bitne važnosti pojačati informacijsku kampanju, poticati i motivirati ljude na cijepljenje. Cilj je postići 70% procijepljenosti odraslog stanovništva do kraja ljeta, jer će se tako postići „imunitet krda“.

Predsjednik Vlade Plenković je naglasio da europska gospodarstva moraju ostati otvorena, kako bi se čim prije i u potpunosti postigao što kvalitetniji oporavak. Izvijestio je o dobroj epidemiološkoj situaciji u Hrvatskoj i sve većem broju turista, koji se ukupnim brojem počinje približavati broju gostiju prije početka pandemije. U području cijepljenja imamo situaciju da, kada nije bilo dovoljno cjepiva, u javnom prostoru bio je ogroman pritisak da se svi cijepe, a sada, kada je cjepiva više nego dovoljno, problem je u manjku interesa. Potrebno je nastaviti poticati građane da se cijepe. PVRH Plenković je također skrenuo pažnju na potrebu pomnog proučavanja novih varijanti virusa i rada, bude li potrebno, na još boljim cjepivima.

EV je zaključno pozdravio dobar napredak postignut u području cijepljenja i sveukupno poboljšanje epidemiološke situacije te istaknuo kako je potrebno nastaviti s naporima u pogledu cijepljenja te koordinirano pratiti razvoj događaja, osobito pojavu i širenje varijanti. Potvrdio je predanost EU-a globalnoj solidarnosti kao odgovoru na pandemiju i daljnjem poticanju globalne proizvodnje cjepiva i univerzalnom pristupu cjepivima. Istaknuto je da bi sve proizvodne zemlje i proizvođači trebali aktivno doprinositi naporima koji se ulažu u povećanje globalne opskrbe cjepivima, sirovinama, liječenjem i terapeutima te koordinirati djelovanje u slučaju zastoja u opskrbi i distribuciji. Predstojeće slovensko predsjedništvo pozvano je da nastavi s radom u okviru Vijeća na poboljšanju zajedničke pripravnosti, sposobnosti za odgovor i otpornosti na buduće krize te na zaštiti funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

Migracije

EV je bez rasprave usvojilo zaključke kojima se poziva na zajednički pristup koji bi obuhvatio sve migracijske rute. Takav pristup treba biti pragmatičan, fleksibilan i prilagođen specifičnim situacijama. Pritom se, kao Tim Europa, treba koristiti svim dostupnim instrumentima i

poticajima te djelovati u bliskoj suradnji s Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice (UNHCR) i Međunarodnom organizacijom za migracije (IOM).

Čelnici EU-a pozvali su EK i visokog predstavnika EU-a za vanjske poslove i sigurnosnu politiku da, u suradnji s državama članicama, odmah pojačaju konkretna djelovanja, mjere i potporu za prioritetne zemlje podrijetla i zemlje tranzita. Od EK je također zatraženo da do jeseni iznese akcijske planove za prioritetne zemlje podrijetla i tranzita. EV je osudio svaki pokušaj trećih zemalja da instrumentaliziraju migrante u političke svrhe.

Ekonomski oporavak

Ova tema raspravljena je u jutarnjoj sesiji drugog dana sastanka EV-a, 25. lipnja. Čelnici su sagledali aktualnu situaciju glede provedbe *EU sljedeće generacije* i pozdravili stupanje na snagu Odluke o vlastitim sredstvima temeljem koje EK može pozajmljivati sredstva na tržištu kapitala kojima će se pomoći financiranje ključnog oporavka, te zelene i digitalne tranzicije.

Čelnici su pozvali EK i Vijeće da nastave s radom na odobravanju nacionalnih planova oporavka, kako bi države članice mogle čim prije i u potpunosti iskoristiti sredstva namijenjena oporavku od posljedica pandemije i izgradnji otpornosti.

Turska

Tijekom kratke rasprave izraženo je zadovoljstvo zbog smanjivanja napetosti u istočnom Sredozemlju i obnove dijaloga između Grčke i Turske, ali je istodobno upozoreno na složenost odnosa EU-a i Turske, poglavito Cipra i Turske. EV ostaje predan traženju cjelovitog rješenja ciparskog problema na temelju federacije dviju zona i dviju zajednica s političkom jednakošću, u skladu s relevantnim rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a.

U zaključcima EV-a istaknuta je spremnost EU-a na postupan, proporcionalan i reverzibilan angažman s Turskom, u cilju poboljšanja suradnje u nizu područja od zajedničkog interesa, kao što su migracije, javno zdravlje, klima, borba protiv terorizma i regionalna pitanja. EV je primio na znanje početak rada na tehničkoj razini na mandatu za modernizaciju carinske unije EU i Turske.

Pitanja temeljnih prava i vladavine prave u Turskoj su i dalje razlozi za zabrinutost, što su tijekom rasprave posebno istaknuli pojedini čelnici. Dijalog o tim pitanjima ostaje bitan dio odnosa dvije strane.

Rusija

Glavni dio rasprave se odnosio na moguća područja tzv. „selektivnog angažmana“ i dijaloga, kao što su klimatske promjene, zdravstvo, vanjska i sigurnosna politika. Lista mogućih područja je na kraju rasprave smanjena u odnosu na prvobitni prijedlog dijela država članica (u zaključke nisu uvrštene, kao područja zajedničkog dijaloga, teme Arktika, svemira, borbe protiv terorizma i organiziranog kriminala).

EV je u zaključcima potvrdilo jedinstven, dugoročan i strateški europski pristup prema Rusiji, koji se i dalje temelji na pet vodećih načela. Kad je riječ o otpornosti, zaključeno je da potreban čvrst i koordiniran odgovor Unije i država članica na sve daljnje zlonamjerne, protuzakonite i remetilačke aktivnosti Rusije. EK i visoki predstavnik trebaju predstaviti mogućnosti dodatnih mjera ograničavanja, uključujući gospodarske sankcije protiv Rusije, bude li to potrebno.

Ostala vanjskopolitička pitanja

EV je tijekom radne večere prvog dana sastanka kratko sagledao i situaciju u Libiji, Bjelarus, Etiopiji te u području Sahela.

Ostalo

Tijekom radne večere, čelnici su slijedom *ad hoc* najave PEV Michela raspravljali o recentno donesenim zakonima o zaštiti maloljetnika od navodnih nepriličnih sadržaja u Mađarskoj, iako to nije bila točka službenog dnevnog reda EV-a. Niz država članica naglasile su kako je nadređenost prava EU-a temeljno načelo od kojeg ne može biti odstupanja. Izrazile su očekivanje da će EK detaljno proučiti sporne promjene u mađarskim zakonima i o njima se očitovati, što je EK i potvrdila da će učiniti.

Sastanak na vrhu država europodručja, Bruxelles, 25. lipnja 2021.

U tom dijelu sastanka sudjelovali su i predsjednica ESB Lagarde i predsjednik Euroskupine Paschal Donohoe. Konstatirano je da još nije postignut potpuni oporavak, u drugoj polovici godine očekuje se snažan rast gospodarstava. Podaci o zaposlenosti su uglavnom dobri, a najveći problem ostaje nezaposlenost mladih (koja u europodručju doseže 17%).

Predsjednik Vlade Plenković govorio je o spremnosti Hrvatske da pristupi europodručju i njezinoj ambiciji da to bude 2023. godine. Upozorio je na visoke troškove pandemije, koja je Hrvatsku dosad stajala 4,5 milijardi eura. Tome treba pridodati i troškove dva potresa, u ukupnom iznosu od 16,9 milijardi, kako bi se zaokružio ogroman fiskalni pritisak kojem je Hrvatska bila izložena. Unatoč tome Hrvatska i njezino gospodarstvo na dobrom su putu oporavka, čemu će doprinijeti i sve bolji rezultati u turizmu. U sklopu priprema za prihvaćanje eura, Hrvatska će u srpnju pokrenuti kampanju izbora motiva na budućim hrvatskim euro kovanicama.

PVRH Plenković je također informirao države članice o finalizaciji konzultacija s EK u vezi službeno predanog Nacionalnog plana oporavka i obnove (NPOO), čije se službeno odobravanje od strane EK očekuje vrlo brzo. Reкао je da je Vlada RH pristupila temeljito, svjesna njegovog strateškog značenja za gospodarski oporavak i održivi razvoj, vodeći posebno računa o digitalnoj i „zelenoj“ komponenti plana.

Čelnici su u svojoj izjavi još jednom izrazili svoju predanost dovršetku bankovne unije te su pozvali Euroskupinu da postigne dogovor o vremenski razrađenom planu rada.